

Točka 9. Programskih usmeritev iz manifesta:

Priprava medobčinskega modela podpore starejšim, paliativi, hospicu in svojcem.

Programska zaveza

Občine Goriške razvojne regije naj v mandatu 2026–2030 skupaj pristopijo k razvoju **medobčinskega modela paliativne in hospic podpore**, ki bo vključeval pomoč na domu, podporo svojcem in razvoj možnosti za **namestitveno hospic oskrbo** oziroma hišo hospic.

Cilj ni, da občine same prevzamejo zdravstveno paliativno oskrbo. Zdravstveni del mora ostati v pristojnosti zdravstvenega sistema. Občine pa lahko skupaj zagotovijo pogoje, da se na Goriškem razvije celostna podpora neozdravljivo bolnim, umirajočim in njihovim svojcem — tudi takrat, ko oskrba na domu ni več mogoča.

1. Zakaj je ukrep potreben

Goriška regija se sooča s staranjem prebivalstva, vse večjim bremenom svojcev in pomanjkanjem celostne podpore za ljudi z napredujočo, kronično ali neozdravljivo boleznijo.

Veliko ljudi si želi ostati doma, vendar to ni vedno mogoče. Svojci pogosto nimajo dovolj znanja, časa, fizičnih zmožnosti ali podpore, da bi lahko sami skrbeli za hudo bolnega ali umirajočega družinskega člana.

Zato regija potrebuje dva povezana odgovora:

1. **mobilno paliativno in podporno pomoč na domu**, kjer je to mogoče;
2. **namestitveno hospic podporo**, kadar bivanje doma ni več izvedljivo ali bi za svojce pomenilo preveliko breme.

Posamezna občina sama tega ne more razviti. Medobčinski oziroma regijski model pa omogoča, da več občin skupaj zagotovi dostopno in strokovno podprto rešitev za svoje občane.

2. Kaj predlagamo

Predlagamo, da občine Goriške razvojne regije skupaj pristopijo k vzpostavitvi modela, ki vključuje:

- mobilno podporo neozdravljivo bolnim in umirajočim na domu;
- psihosocialno podporo bolnikom in svojcem;
- prostovoljsko podporo na domu;

- svetovanje svojcem;
- podporne skupine za svojce in žalujoče;
- posebno pozornost osebam brez svojcev ali z nezadostno podporno mrežo;
- informiranje o pravicah, storitvah in obstoječih oblikah pomoči;
- sodelovanje zdravstvenih ustanov, socialnih služb, domov starejših in NVO;
- preveritev pogojev za vzpostavitev **regijske hiše hospic** oziroma druge oblike namestitvene hospic podpore.

Posebej pomembno je, da se ne ostane samo pri svetovanju in občasnih programih. Regija potrebuje tudi dolgoročen dogovor o tem, kje in kako zagotoviti namestitve za ljudi, ki potrebujejo hospic oskrbo.

3. Hiša hospic oziroma namestitvena hospic podpora

Eden ključnih ciljev medobčinskega modela mora biti preveritev in priprava pogojev za **hišo hospic** oziroma drugo primerno obliko namestitvene hospic podpore na Goriškem.

Takšna namestitev bi bila namenjena ljudem v zaključnem obdobju življenja, kadar:

- oskrba doma ni več mogoča;
- svojci ne zmorejo več sami zagotavljati potrebne podpore;
- bolnik ne potrebuje akutne bolnišnične obravnave, potrebuje pa mirno, celostno in dostojanstveno oskrbo;
- je potrebna podpora, ki presega običajne možnosti družine, doma starejših ali bolnišnice.

Hiša hospic ne sme biti razumljena kot navaden dom starejših ali kot bolnišnični oddelek. Gre za drugačen pristop: dostojanstveno spremljanje človeka ob koncu življenja, podporo svojcem, psihosocialno pomoč, prostovoljstvo in sodelovanje z zdravstvenimi strokovnjaki.

Občine lahko pri tem prispevajo predvsem:

- z iskanjem primerne lokacije ali nepremičnine;
- s pripravo medobčinskega dogovora;
- s sofinanciranjem podpornih programov;
- s podporo specializiranim izvajalcem;
- s povezovanjem zdravstvenega, socialnega in nevladnega sektorja;
- z zagovarjanjem državnega oziroma sistemskega financiranja zdravstvenega dela oskrbe.

4. Medobčinsko financiranje

Paliativna in hospic podpora presejata zmožnosti posamezne občine, zato mora biti model medobčinski.

Občine lahko skupaj financirajo:

- svetovalno in informacijsko točko;
- podporne skupine za svojce;
- prostovoljske programe;
- psihosocialno podporo;
- programe za žalujoče;
- pripravo strokovnih podlag za hišo hospic;
- delovanje namestitvene hospic podpore, kadar bodo za to zagotovljeni pogoji.

Prispevek posamezne občine se lahko določi glede na število prebivalcev, število starejših prebivalcev, število uporabnikov ali dogovorjeni pavšal.

Tak model je za občine racionalen: nobena občina sama ne nosi celotnega stroška, hkrati pa njeni občani dobijo dostop do podpore, ki je posamezna občina sama ne bi mogla zagotoviti.

5. Predlagana izvedba

V prvem letu mandata občine:

- skličejo medobčinski posvet o paliativni in hospic podpori na Goriškem;
- vključijo zdravstvene domove, bolnišnico, CSD, domove starejših, Slovensko društvo Hospic, Karitas, Rdeči križ, društva bolnikov in druge relevantne NVO;
- določijo, katere oblike podpore je mogoče vzpostaviti takoj;
- pripravijo dogovor o medobčinskem financiranju;
- začnejo s programi podpore svojcem, informiranja in prostovoljstva;
- začnejo preverjati možnosti za primerno lokacijo oziroma objekt za hišo hospic.

V drugem letu občine:

- vzpostavijo redne svetovalne dneve za svojce;
- podprejo prostovoljske obiske in podporo na domu;
- razvijejo programe za žalujoče;
- pripravijo strokovno in finančno oceno možnosti za hišo hospic oziroma namestitveno hospic podporo.

Do konca mandata naj bo pripravljen jasen regijski dogovor: kdo so izvajalci, katere občine sodelujejo, kako se program financira in kakšna je realna pot do namestitvene hospic podpore na Goriškem.

6. Kaj lahko politična lista zapiše v program

V mandatu 2026–2030 bomo skupaj z drugimi občinami Goriške razvojne regije pristopili k vzpostavitvi medobčinskega modela paliativne in hospic podpore. Poleg podpore na domu, svetovanja svojcem, prostovoljstva in psihosocialne pomoči bomo začeli pripravljati pogoje za regijsko hišo hospic oziroma drugo obliko

namestitvene hospic podpore za ljudi, ki ob koncu življenja ne morejo več ostati doma.

Krajša programska različica:

Goriška potrebuje paliativno in hospic podporo, tudi možnost namestitve za ljudi, ki ob koncu življenja ne morejo več ostati doma. To bomo razvijali skupaj z drugimi občinami, zdravstvenimi ustanovami in nevladnimi organizacijami.

Najbolj politično udarna različica:

Nihče ne bi smel umirati sam, brez podpore in brez dostojnega prostora.

7. Pričakovani učinki

Ukrep bo prinesel:

- boljšo podporo neozdravljivo bolnim in umirajočim;
- več pomoči svojcem;
- razvoj prostovoljskih in psihosocialnih programov;
- boljše povezovanje zdravstva, sociale in NVO;
- začetek realne poti do hiše hospic na Goriškem;
- pravičnejše medobčinsko financiranje;
- manj prepuščanja družin samim sebi;
- bolj dostojanstveno obravnavo ljudi ob koncu življenja.

To ni samo socialni ali zdravstveni ukrep. To je civilizacijsko vprašanje regije.